

rok akademicki: 2012/2013

tytuł/stopień nauk., nazwisko i imię: dr hab. Grażyna Legutko

adres e-mail: gralegutko@poczta.onet.pl

kierunek: filologia polska

nazwa przedmiotu: **historia literatury polskiej (pozytywizm)**

rok studiów: II

typ studiów: pierwszego stopnia

forma studiów: stacjonarne

kryteria oceny: obecność na ćwiczeniach i czynne w nich uczestnictwo – zabieranie głosu w dyskusji; wykazanie się znajomością tekstów źródłowych z historii literatury pozytywizmu, polecanych do przeczytania na ćwiczenia

semestr: I

specjalność: nienauczycielska (komunikacja medialna; redakcyjno-wydawnicza)

liczba godzin: 30

typ zajęć: ćwiczenia

forma zaliczenia: zaliczenie z oceną

cele kształcenia: zapoznanie z dominującymi po 1863 r. w społeczeństwie polskim przekonaniami na temat celów i zadań literatury oraz światopoglądem pozytywistów, z dominującymi tendencjami artystycznymi i głównymi prądami literackimi epoki pozytywizmu, a także z twórczością najwybitniejszych polskich pisarzy pozytywistycznych

wymagania wstępne: uzyskanie z ćwiczeń z historii literatury polskiej (na I roku studiów pierwszego stopnia) zaliczenia z oceną i zdanie egzaminu z tego przedmiotu

efekty kształcenia: po zaliczonych ćwiczeniach student powinien: rozumieć podstawowe tendencje i zjawiska artystyczne, dominujące w epoce pozytywizmu; orientować się w panujących w latach 1863-1890 prądach literackich i wskazać ich najważniejsze cechy; umieć definiować główne pojęcia związane ze światopoglądem pozytywistów; znać najwybitniejsze dzieła literackie pozytywizmu; nabyć umiejętności analizy i interpretacji tekstu literackiego

metody kształcenia: dyskusja; wykład; heureka; analiza i interpretacja tekstu literackiego

treści kształcenia:

Nowe w stosunku do romantyzmu warunki rozwoju literatury; odmienna geografia literacka; rozwój czasopiśmiennictwa; nowe środowisko czytelnicze; reakcja na cenzurę (język

ezopowy; autocenzura); komercjalizacja literatury, początki powieści popularnej. Upadek powstania styczniowego – konsekwencje ekonomiczne, społeczne i polityczne. Oddziaływanie nowej zachodnioeuropejskiej filozofii i psychologii. Ideologia pozytywizmu warszawskiego. Świadomość literacka młodych pozytywistów – wystąpienia programowe (cele i zadania literatury, preferowane tematy w literaturze, status poezji, nowy typ bohatera literackiego, pozytywistyczny model pisarza). Twórczość publicystyczna i literacka E. Orzeszkowej, B. Prusa i H. Sienkiewicza. Pozytywistyczna proza tendencyjna (teoria i praktyka). Model powieści realistycznej (E. Orzeszkowa i B. Prus). Problematyka żydowska w małych prozach pozytywistycznych (E. Orzeszkowa i M. Konopnicka). Przełom antypozytywistyczny w latach 1880-1890. Narodziny naturalizmu. Naturalizm w polskiej prozie (A. Sygietyński, A. Dygasiński, G. Zapolska). Pozytywiści wobec tendencji modernistycznych (nowe rysy psychiczne w kreacji bohatera literackiego, innowacje gatunkowe w prozie). Powieść społeczno-obyczajowa u schyłku epoki. Zjawiska literackie między pozytywizmem a Młodą Polską (S. Witkiewicz).

literatura:

Dygasiński A., *Wilk, psy i ludzie* (1883)

Konopnicka M., *Żydóweczka* (1908)

Kulczycka-Saloni J., *Programy i dyskusje literackie okresu pozytywizmu*, BN, Wrocław 1985

Orzeszkowa E., *Cham* (1888)

Orzeszkowa E., *Marta* (1873)

Orzeszkowa E., *Nad Niemnem* (1887)

Orzeszkowa E., *Obrazek z lat głodowych* (1866)

Orzeszkowa E., *Rotszyldówna* (1890)

Prus B., *Emancypantki* (1893)

Prus B., *Lalka* (1889)

Prus B., *Placówka* (1885)

Sienkiewicz H., *Bez dogmatu* (1891)

Sienkiewicz H., *Humoreski z teki Worszytły* (1872)

Sienkiewicz H., *Szkice węglem* (1876)

Sygietyński A., *Na skałach Calvados* (1884)

Witkiewicz S., *Na przelęczy* (1891)

Zapolska G., *Kaśka Kariatyda* (1887)

Zapolska G., *Menażeria ludzka* (1893)